

INFORMATOR DLA NAUCZYCIELI

Cyberprzemoc

WYBÓR LITERATURY

opracowanie
Agnieszka Ziętała

PBW RZESZÓW 2015
www.rzeszow.pbw.org.pl

WSTĘP

Jednym z podstawowych praw człowieka – a więc i ucznia – jest prawo do życia w poczuciu bezpieczeństwa, także w szkole, prawo do życia bez upokorzeń i ciągłych represji ze strony otoczenia. Żaden uczeń nie powinien iść do szkoły z uczuciem strachu przed prześladowaniami i upokorzeniami, a żadni rodzice nie powinni obawiać się, że ich dziecko stanie się obiektem dyskryminacji.

Dan Olweus

W dzisiejszym świecie Internet jest tak powszechny, jak jakiś czas temu popularna była telewizja czy też radio. Niestety, o ile z jednej strony jest on wielkim dobrodziejstwem, o tyle z drugiej niesie sobą rozmaite zagrożenia. Jednym z nich jest cyberprzemoc (*cyberbullying*). **Cyberprzemoc to inaczej wszelkie formy dysfunkcyjnego wykorzystania mediów elektronicznych, które mają na celu krzywdzenie innych.**

Może ona przybierać różne formy:

- wyzywanie, straszenie poniżanie kogoś w Internecie lub przy użyciu telefonu,
- robienie komuś zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jego zgody,
- publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które kogoś obrażają lub ośmieszają,
- podszywanie się pod kogoś w Sieci.

Cyberprzemoc może dotknąć wszystkich użytkowników Internetu, bez względu na wiek czy poziom umiejętności posługiwania się komputerem. Sprawcy mają wrażenie, że są anonimowi, co pobudza i zachęca ich do działania. Z perspektywy osoby dorosłej część działań tego typu jest co najwyżej denerwująca i irytująca, dla dziecka mogą być osobistą tragedią.

Wrzucony do sieci film lub zdjęcie, pojawiające się złośliwe komentarze znajomych i nieznajomych, lęk, że wszyscy już film widzieli, że jest oglądany przez kolejne osoby, nieudane próby usunięcia go z sieci – wszystko to rodzi u dziecka negatywne emocje, poczucie bezradności, strachu, w skrajnych przypadkach może prowadzić nawet do prób samobójczych.

Cechą charakterystyczną cyberprzemocy, która wyróżnia ją od przemocy tradycyjnej, jest jej ciągłość trwania. Cyberprzemoc nie kończy się wraz z wyłączeniem komputera, przenosi się na szkolne życie dziecka. Dziecko w takiej sytuacji żyje w nieustannym poczuciu zagrożenia – obawia się następnych ataków lub reakcji kolejnych osób, które są świadkami jego upokorzenia. Często czuje się osamotnione.

Należy pamiętać, że cyberprzemoc to nie tylko ofiary, ale również sprawcy, którymi bardzo często są właśnie młodzi internauci. Niezwykle ważna jest więc świadomość możliwych konsekwencji - również prawnych - takich działań oraz podkreślanie wagi poszanowania nie tylko własnej, ale i cudzej prywatności.

Informator ten powstał w celu przedstawienia materiałów z danej tematyki, znajdujących się w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie. Mogą być one przydatne nauczycielom, rodzicom i wszystkim, którzy zetknęli się lub nie z cyberprzemocą.

Wybór przedstawionych pozycji książkowych uzupełniony został artykułami z czasopism i materiałami audiowizualnymi oraz krótkim wykazem stron internetowych.

Zapraszam do odwiedzenia biblioteki i zapoznania się z przedstawionymi materiałami.

LITERATURA :

1. Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży / Jacek Pyżalski. - Kraków : "Impuls", 2012.

Sygn. CzytR 239168, WypRz 239169

2. Agresja elektroniczna wśród dzieci i młodzieży / Jacek Pyżalski. - Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2011.

Sygn. CzytR 235936, WypRz 236008

3. Agresja wirtualna vs realna : poglądy i badania / [red. nauk.] Zdzisław Mach, Dariusz Niedźwiecki. - Białystok : Wyższa Szkoła Administracji Publicznej, 2011.

Sygn. WypRz 238497

5. Co ogłupia nasze dzieci? : nowe media jako wyzwanie dla rodziców / Jurgen Holtkamp ; tł. Laura Mohort-Kopaczyńska. - Kraków : "Salwator", 2011.

Sygn. WypRz 236658

6. Cyberprzemoc : o zagrożeniach i szansach na ograniczenie zjawiska wśród adolescentów / Julia Barlińska, Anna Szuster. - Warszawa : Uniwersytet Warszawski, 2014.

Sygn. CzytR 243325, WypRz 243326

7. Cyberprzemoc wśród dzieci i młodzieży / Robin M. Kowalski, Susan P. Limber, Patricia W. Agatston; przekł. Adam Wicher. - Kraków : Uniwersytet Jagielloński, 2010.

Sygn. CzytR 243123

8. Dzieci a multimedia / Mariusz Jędrzejko, Agnieszka Taper. - Wyd. 2 (zm. i poszerz). - Warszawa : "Aspra-Jr" ; Dąbrowa Górnicza : Wyższa Szkoła Biznesu, 2012.

Sygn. WypRz 241057

9. Dzieci i młodzież w sieci zagrożeń realnych i wirtualnych : aspekty teoretyczne i empiryczne / Anna Andrzejewska. - Warszawa : "Difin", 2014.

Sygn. WypRz 241727, 243129

10. Jak reagować na cyberprzemoc : poradnik dla szkół / [red. Łukasz Wojtasik ; aut. Julia Barlińska i in.]. - Wyd. 2 popr. - [Warszawa] : Fundacja Dzieci Niczyje, [2008].

Sygn. WypRz 239098

11. Patologia cyfrowego dzieciństwa i młodości : przyczyny, skutki, zapobieganie w rodzinach i w szkołach / Stanisław Kozak. - Warszawa : "Difin", 2014.

Sygn. CzytR 242411 , WypRz 242622

12. Patologie społeczne w sieci / Sylwester Bębas. - Toruń : "Akapit", 2013.

Sygn. CzytR 241063, WypRz 240654

13. Patologie w cyberświecie / red. nauk. Sylwester Bębas, Jerzy Plis, Józef Bednarek. - Radom : Wyższa Szkoła Handlowa, 2012.

Sygn. CzytR 240265

14. Uczeń bezpieczny w cyberprzestrzeni / red. nauk. Dorota Szeligiewicz-Urban. - Sosnowiec : "Humanitas", 2012.

Sygn. CzytR 241148

15. Zagrożenia cyberprzestrzeni i świata wirtualnego / red. nauk. Józef Bednarek, Anna Andrzejewska. - Warszawa : "Difin", 2014.

Sygn. WypRz 241867

ARTYKUŁY Z CZASOPISM :

1.ABC zachowań ryzykownych / oprac. Janina Węgrzecka-Giluiń.

// Remedium. - 2010, nr 2, s. 16-17

2.Aby w szkole było bezpiecznie... co musimy wiedzieć o rządowym programie "Bezpieczna i Przyjazna Szkoła" na lata 2014-2016 / Aleksandra Kubala-Kulpińska.

// Doradca Dyrektora Szkoły. - 2014, nr 10, s. 52-53

3.Agresja elektroniczna - nowe wyzwania / Kamila Knol.

// Remedium. - 2010, nr 2, s. 30-31

4.Agresja elektroniczna dzieci i młodzieży - różne wymiary zjawiska / Jacek Pyżalski.

// Dziecko Krzywdzone. - 2009, nr 1, s. 12-26

5.Agresja elektroniczna i mobbing elektroniczny gimnazjalistów w kontekście zaangażowania w stosowanie nowych technologii komunikacyjnych / Jacek Pyżalski.

// Kwartalnik Pedagogiczny. - 2009, nr 4, s. 31-51

6.Agresja elektroniczna : wirtualne ciosy, realne rany. Cz. 1 / Jacek Pyżalski.

// Remedium. - 2008, nr 9, s. 26-27

7.Agresja elektroniczna : wirtualne ciosy, realne rany. Cz. 2 / Jacek Pyżalski.

// Remedium. - 2008, nr 10, s. 28-29

8.Agresja elektroniczna : wirtualne ciosy, realne rany. Cz. 3 / Jacek Pyżalski.

// Remedium. - 2009, nr 10, s. 10-12

9.Agresja elektroniczna : wirtualne ciosy, realne rany. Cz. 4 / Jacek Pyżalski.

// Remedium. - 2010, nr 7/8, s. 6-7

10.Agresja elektroniczna wśród młodzieży - rodzaje, skutki, profilaktyka / Edyta Sabicka, Kamila Knol, Agata Matuszewska. // Meritum. - 2010, nr 2, s. 2-7

11.Agresja ma wiele twarzy / Ewa Czemirowska-Koruba ; rozm. przepr. Daria Poniedziałek, Dominika Stefanowska. // Głos Pedagogiczny. - 2014, nr 11, s. 8-11

12. **Ciemna strona Internetu** / Jaromir Bogacz.
// Meritum. - 2010, nr 2, s. 12-15

13. **Codzienna szkolna przemoc** / Paula Pilarska.
// Psychologia w Szkole. - 2012, nr 2, s. 54-60

14. **Cyberbullying (mobbing elektroniczny) wśród uczniów szkół podstawowych** / Claire Monks [i in.].
// Kwartalnik Pedagogiczny. - 2009, nr 4, s. 167-181

15. **Cyberbullying : zagrożenia, prewencja, wyzwania edukacyjne** / Zbigniew Formella.
//W: Media w wychowaniu chrześcijańskim. Lublin : Katolicki Uniwersytet Lubelski, 2010. - S. 475-489

16. **Cyberbullying - jawna i ukryta agresja** / Zdzisław Majchrzyk.
//W: Zachowania przestępcze : przyczyny i zapobieganie. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2010. - S. 66-77

17. **Cyberprzemoc - częstość występowania, świadomość zagrożenia, możliwości ochrony** / Sandra Kryska. // Nauczyciel i Szkoła. - 2014, nr 1, s. 151-161

18. **Cyberprzemoc - dziecko, ofiara, sprawca** / Aneta Pawlińska.
// Meritum. - 2014, nr 4, dod. Oświata Mazowiecka, nr 4, s. 20-21

19. **Cyberprzemoc - zagrożenie dla młodego pokolenia** / Ilona Gołębiowska.
// Wychowawca. - 2010, nr 7/8, s. 12-15

20. **Cyberprzemoc** / Anna Potocka.
// Wychowawca. - 2012, nr 5, s. 24-25

21. **Cyberprzemoc i przemoc równieśnicza** / Anna Maria Wesołowska.
// Dyrektor Szkoły. - 2012, nr 2, s. 46-49

22. **Cyberprzemoc** / Jakub Tomik.
// Emocje. - 2011, nr 1, s. 8-11

23. **Cyberprzemoc** / Łukasz Wojtasik.
// Niebieska Linia. - 2007, nr 2, s. 27-29

24. **Cyberprzemoc** / Łukasz Wojtasik.
// Remedium. - 2008, nr 2, s. 4-5

25. **Cyberprzemoc** / Marta Grzybowska.
// Edukacja i Dialog. - 2013, nr 1/2, s. 49-51

26. **Cyberprzemoc w doświadczeniach Helpline.org.pl** / Weronika Sobierajska.
// Dziecko Krzywdzone. - 2009, nr 1, s. 141-149

27. **Cyberprzemoc w gimnazjum** / Krzysztof Nowakowski, Natalia Kroker, Beata Świątek-Brzezińska.
Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2014, nr 9, s. 46-50

28. **Cyberprzemoc w kontaktach rówieśniczych** / Małgorzata Krajewska.
// Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2010, nr 1/2, s. 12-19

29. **Cyberprzemoc wśród małoletnich internautów : świadomość, występowanie i zapobieganie** /
// Nauczyciel i Szkoła. - 2013, nr 1, s. 201-211

30. **Cyberprzemoc wśród młodzieży : (na podstawie przeprowadzonych badań)** / Ewa Kopeć.
// Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2012, nr 3/4, s. 39-47

31. **Cyberprzemoc wśród młodzieży (zestawienie bibliograficzne w wyborze)** / Małgorzata
Fedorowicz-Nalaskowska. // Nowa Szkoła. - 2014, nr 3, s. 60-62

32. **Cyberprzemoc-zagrożenie dla młodego pokolenia** / Ilona Gołębiewska.
// Wychowawca. - 2010, nr 7/8, s. 12-15

33. **Cyberprzestępczość szkolna - zasady odpowiedzialności** / Dariusz Skrzyński.
// Meritum. - 2010, nr 2, s. 81-83

34. **Cyberprzestrzeń - nowa arena przemocy rówieśniczej?** / Julia Barlińska.
// Kwartalnik Pedagogiczny. - 2009, nr 4, s. 53-66

35. **Cyberzagrożenia w realnym świecie** / Marta Wojtas ; rozm. przepr. Maciej Kułak.
// EduFakty - Uczeń Nowocześnie. - 2013, nr 26, s. 9-10

36. **Cyberzagrożenie czy cyberszansa ?** / Małgorzata Nowak.
// Dyrektor Szkoły. - 2013, nr 5, s. 27-30

37. **Czy Internet to świat bez zasad?** / Kamila Knol.
// Remedium. - 2012, nr 7/8, s. 4-5

38. **Czy nękanie za pośrednictwem Internetu jest formą przemocy rówieśniczej? : analiza zjawiska nękania online przez znajomych rówieśników i przez sprawców znanych wyłącznie z sieci** / Janis Wolak, Kimberly Mitchell, David Finkelhor. // Dziecko Krzywdzone. - 2009, nr 1, s. 57-77

39. **Dziecko w sieci, czyli o bezpieczeństwie w praktyce : scenariusz zajęć dla klasy II** / Anna Michniuk.
UWAGI: Błędnie wydrukowany numer czasopisma na okładce, powinien być: Nr 1, a jest Nr 3.
// Życie Szkoły. - 2015, nr 3 [właśc. nr 1], s. 38-40

40. **Flaming - "wojna" na słowa** / Radosław Mysior.
// Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2012, nr 9, s. 31-35

50. **Flaming i trolling jako formy agresji werbalnej w Internecie** / Magdalena Szpunar.
// Kwartalnik Pedagogiczny. - 2009, nr 4, s. 67-80

51. **Funkcjonowanie internetu w kreowaniu zachowań agresywnych wśród młodzieży** / Aleksandra T. Tłuściak-Deliowska.
// Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2012, nr 8, s. 30-34

52. **Internetem w nauczyciela : cyberprzemoc jest przykrym i bolesnym doświadczeniem** / Magdalena Goetz.
// Głos Nauczycielski. - 2014, nr 21, s. 8

53. **Ja wam pokażę!** / Małgorzata Łoskot.
// Głos Pedagogiczny. - 2014, nr 5, s. 14-16

54. **Jak radzić sobie z agresją elektroniczną wśród młodych ludzi? : założenia, wybrane wyniki i podjęte działania w projekcie Daphne III - "Cyberbullying wśród młodzieży: badania i interwencja w sześciu krajach europejskich"** / Kamila Knol, Piotr Plichta, Jacek Pyżalski.
// Trendy : internetowe czasopismo edukacyjne. - 2012, nr 1, s. 41-47

55. **Kompetencje nauczyciela a cyberbezpieczeństwo ucznia** / Jerzy Kopański.
// Meritum. - 2010, nr 4, s. 82-87

56. **Media elektroniczne a przemoc wśród młodzieży** / Elżbieta Marczevska.
// Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2010, nr 5, s. 51-55

57. **Mobbing elektroniczny : analiza rozwiązań profilaktycznych i interwencyjnych** / Kamila Knol,
Jacek Pyżalski. // Dziecko Krzywdzone. - 2011, nr 1, s. 68-82

58. **Nauczyciel i uczeń w obliczu cyberprzemocy** / Dorota Macander.
// Głos Pedagogiczny. - 2011, czerwiec, s. 22-24

59. **Nauczyciel w sieci cyberprzemocy** / Joanna Lesińska.
// Głos Pedagogiczny. - 2013, nr 10, s. 18-19

60. **Niebezpieczny internet** / Maciej Kułak.
// EduFakty - Uczę Nowocześnie. - 2013, nr 26, s. 11-12

61. **Nowe czasy - nowe zagrożenia : cyberprzemoc, uzależnienie od komputera i internetu
(zestawienie bibliograficzne w wyborze)** / Elżbieta Trojan.
// Nowa Szkoła. - 2011, nr 5, s. 49-55

62. **Odpowiedzialność prawna za cyberprzemoc w stosunku do nieletnich** / Justyna Podlewska.
// Dziecko Krzywdzone. - 2009, nr 1, s. 47-56

63. **Pedagogiczne aspekty bezpieczeństwa i zagrożeń cyberprzestrzeni** / Józef Bednarek.
//W: Zagrożenia i problemy współczesnej rodziny. Radom : Wyższa Szkoła Handlowa, 2011. - S. 13-36

64. **Poradnictwo i wsparcie psychologiczne online dla dzieci i młodzieży ofiar przemocy** / Bassam
Aouil. // Dziecko Krzywdzone. - 2010, nr 2, s. 33-43

65. **Portale internetowe przedstawiające problem cyberprzemocy oraz zagadnienia bezpieczeństwa
dzieci i młodzieży w Internecie** / oprac. Katarzyna Zygmont.
// Dziecko Krzywdzone. - 2009, nr 1, s. 150-152

66. **Problem agresji i przemocy w multimedialnych elektronicznych : aspekty psychologiczne i etyczne** /
Dariusz Sarzała. //W: Cyberświat. Warszawa : "Żak", 2009. - S. 243-284

67. Prze-grane dzieci i bezradni rodzice / Halina Drewniak.

//W: Przemoc : konteksty społeczno-kulturowe. T. 2, Kulturowe i edukacyjne aspekty zjawiska.
Rzeszów : Uniwersytet Rzeszowski, 2007. - S. 139-149

68. Przemoc rówieśnicza a media elektroniczne / Łukasz Wojtasik.

// Dziecko Krzywdzone. - 2009, nr 1, s. 78-89

69. Rada Pedagogiczna poświęcona problemem cyberprzemocy w szkole.

// Doradca Dyrektora Szkoły. - 2011, październik, s. 38

70. Rodzina i szkoła a przeciwdziałanie zaangażowaniu młodych ludzi w ryzykowne zachowania online // Dziecko Krzywdzone. - 2013, nr 1, s. 99-109

71. Rozwój mediów elektronicznych i ich wpływ na wyzwalanie się postaw agresywnych i przemocy wśród młodzieży / Elżbieta Marczevska.

// Wychowanie na co Dzień. - 2009, nr 10/11, s. 38-42

72. Rówieśnicza agresja elektroniczna - co wiemy po dekadzie badań? / Jacek Pyżalski.

// Remedium. - 2013, nr 9, s. 26-27

73. Ryzykowne zachowania a nowe media : w kręgu uzależnień behawioralnych / Kinga Maria Kaczmarek.

// Remedium. - 2014, nr 7-8, wkł. s. 1-3

74. Stalking w szkole : procedura postępowania w przypadku ucznia, który dopuścił się cyberprzemocy wobec innego ucznia lub nauczyciela / Wanda Mende.

// Głos Pedagogiczny. - 2011, czerwiec, s. 49-51

75. Stop cyberprzemocy! / Małgorzata Nowak.

// Meritum. - 2010, nr 2, s. 42-45

76. System reagowania w szkole na ujawnienie cyberprzemocy / Anna Borkowska, Dorota Macander. // Dziecko Krzywdzone. - 2009, nr 1, s. 131-140

77. Szykanowanie elektroniczne - istota problemu profilaktycznego / Jana Hanuliakova, Katarzyna Holla, Erich Petlak. // Wychowanie na co Dzień. - 2011, nr 7/8, s. 26-30

78. **Świadkowie cyberbullyingu - między obojętnością a reakcją** / Kamila Knol-Michałowska.
// Dziecko Krzywdzone. - 2013, nr 1, s. 111-120

79. **Telefon komórkowy - nowe narzędzie przemocy** / Magdalena Kozłowska.
// Głos Pedagogiczny. - 2011, październik, s. 50-51

80. **Telefon komórkowy - nowe narzędzie przemocy** / Magdalena Kozłowska.
// Głos Pedagogiczny. - 2011, październik, s. 50-51

81. **Temat: Bezpieczni w sieci** / Magdalena Goetz.
// Głos Pedagogiczny. - 2013, nr 11, s. 41-44

82. **Twórczy nauczyciel - twórcze zajęcia : przeciwdziałanie cyberprzemocy w szkołach** / Małgorzata Łoskot. // Doradca Dyrektora Szkoły. - 2012, wrzesień, s. 58-59

83. **Uwodzenie, cyberprzemoc oraz pornografia - wiktylizacja dziecka w wirtualnym świecie** / Agata Grabowska. // Forum Oświatowe. - 2010, t. 1, s. 99-114

84. **Wirtualna agresja - realne ofiary** / Aleksandra Kubala-Kulpińska.
// Głos Pedagogiczny. - 2012, luty, s. 56-58

85. **Wirtualna obelga - realne konsekwencje** / Marcin Majchrzak.
// Doradca Dyrektora Szkoły. - 2013, nr 9, s. 53-55

86. **Wirtualny lincz : pomiędzy trollowaniem a kontrolowaniem sieci** / Piotr Simlat.
// Nowe Horyzonty Edukacji. - 2013, nr 2, s. 62-63

87. **Wojna w internecie** / Ilona Gołębiowska.
// Wychowawca. - 2014, nr 3, s. 20-21

88. **Wołanie o pomoc** / Tadeusz Perzanowski.
// Wychowawca. - 2012, nr 5, s. 10-15

89. **Wpływ kontaktu zapośredniczonego przez komputer na nasilenie zachowań antyspołecznych i cyberprzemocy** / Julia Barlińska.
// Dziecko Krzywdzone. - 2009, nr 1, s. 100-118

90. **Zagrożenia związane z korzystaniem z internetu przez młodzież : wyniki badania EU NET ADB /**
Joanna Włodarczyk. // Dziecko Krzywdzone. - 2013, nr 1, s. 49-68

91. **Zagrożenie dzieci w Internecie /** Łukasz Wojtasik.
// Dziecko Krzywdzone. - 2011, nr 3, s. 171-179

92. **Złapani w sieć... : raport. Nauczyciele celem cyberprzemocy /** Anna Wojciechowska.
// Głos Nauczycielski. - 2012, nr 5, s. 15

93. **Znaczenie empatii w wyjaśnianiu zjawiska cyberbullingu wśród młodzieży /** Georges Steffgen [i
in.]. // Kwartalnik Pedagogiczny. - 2009, nr 4, s. 183-198

94. **Żadnych ograniczeń w cyberprzestrzeni? : zajęcia dla uczniów gimnazjum /** Beata Duda.
// Biblioteka w Szkole. - 2008, nr 7/8, dod. Biblioteka - Centrum Informacji, nr 1, s. 24

DOKUMENTY AUDIO:

1. **Zaplątani w sieć. 01, Happy slapping [Film] /** reż. Marcin Wołkowicz. - Kraków : "Rubikon", 2013.

Sygn. AudRz 1443

2. **Zaplątani w sieć. 02, Cyberbullying [Film] /** reż. Marcin Wołkowicz. - Kraków : "Rubikon", 2013.

Sygn. AudRz 1444

3. **Zaplątani w sieć. 03, Sexting [Film] /** reż. Marcin Wołkowicz. - Kraków : "Rubikon", 2013.

Sygn. AudRz 1445

STRONY WWW.

<http://fdn.pl/pl>

<http://fundacjamederi.pl/>

<http://saferinternet.pl/pl/>

<http://edupomoc.w.interia.pl/poradnik/stop.htm>

http://sieciaki.cba.pl/index.php?option=com_content&view=section&id=10&layout=blog&Itemid=63

<http://www.edukacja.edux.pl/p-19935-czym-jest-cyberprzemoc.php>

<http://www.ore.edu.pl/phocadownload/e-poradniki/cyberprzemoc.pdf>

<http://strefamlodych.pl/stop-cyberprzemocy/>

<http://www.dyzurnet.pl/>

<http://dzieckowsieci.fdn.pl/>

<http://helpline.org.pl/>

<http://www.saferinternet.pl/pl/>

<http://sieciaki.cba.pl/>

<http://psychika.net/2012/01/cyberbullying-przemoc-w-nowoczesnej.html>